

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a III-a

Semestrul 1

I. DE CE NE PLACE LA ȘCOALĂ? (RECAPITULARE)

Prima zi de școală, de Mihaela Deleanu	4
La școală, dar nu rămânem acolo, după Marin Sorescu	6
În clasă, după Andrew Clements	9
Lectură. Scrisoare către învățătorul meu, de Petre Ghelmez	13
Recapitulare	14

II. CE ȘTIM DESPRE CĂRTI

Matilda, după Roald Dahl	17
În bibliotecă (fragment), de Ana Blandiana	21
Povestea cărții mele, de Mihaela Iordache	24
Lectură. Povestea fără sfârșit, după Michael Ende	28
Recapitulare	29

III. DE UNDE VINE TOAMNA?

Un gest nobil, după Alan Alexander Milne	31
Balada unui greier mic, de George Topîrceanu	35
Lectură. Puișorii, după Emil Gârleanu	38
Recapitulare	39

IV. CÂND MERGEM LA COLINBAT?

Când Moș Crăciun a căzut din cer, după Cornelia Funke	42
În Ajunul Anului Nou, după Fănuș Neagu	46
Lectură. Colinde, colinde, de Mihai Eminescu	49
Recapitulare	50

V. CUM ARATĂ IARNA?

Săniuța, după Claudia Groza	54
Omul de zăpadă, după Hans Christian Andersen	58
Lectură. Iarna, de Nicolae Labiș	62
Recapitulare	64
Recapitulare semestrială (1)	68

Matilda

după Roald Dahl*

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Barează varianta nepotrivită.

- Textul prezentat este:
    - a) literar
    - b) nonliterar
  - Textul literar este:
    - a) o povestire (o narăriune)
    - b) o piesă de teatru
  - Povestirea are obligatoriu:
    - a) acțiune (un sir de fapte prezentate în ordine)
    - b) personaje
    - c) dialog

2

Răspunde la întrebări:

- a)** Cum a învățat Matilda să citească? **c)** Unde a plecat ea?
b) Ce i-a cerut fetita tatălui? **d)** Ce a rugat-o Matilda pe bibliotecară?

3

Încercuieste varianta cu informatii corecte.

- ✿ Învățase să citească singură până la vîrstă de: a) patru ani b) trei ani c) cinci ani
  - ✿ Tatăl i-a propus fetiței în locul cărții: a) un joc b) sport c) televizorul
  - ✿ Matilda a plecat la bibliotecă: a) singură b) cu mama c) cu bunica
  - ✿ Fetița i-a cerut bibliotecarei: a) jocuri b) filme de desene animate c) cărți pentru copii
  - ✿ Bibliotecara credea că fetita: a) se uita la poze; b) citea; c) răsfoia cărțile.

4

Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.

- a) De ce Matilda a învățat să se descurce singură?

Sugestii:

- ★ nu era încurajată de către părinti;
- ★ părintii nu se ocupau de dorințele ei;
- ★ voia să facă totul singură;
- ★ își îndeplinea dorințele.

- b)** De ce îi plăcea orele liniștite petrecute la bibliotecă?
c) De ce fetita a îndrăgit cartea „Grădina secretă“?

* Roald Dahl [se pronunță Roald Dal]

Completează spațiile pentru a argumenta trăsăturile Matildei.

Matilda era o fetiță foarte _____ pentru că învățase _____. La patru ani, ea se interesa de _____.

A plecat singură la _____ deoarece tatăl ei a refuzat _____.

Spre uimirea bibliotecarei, fetița s-a arătat pasionată de lectură, pentru că zilnic și _____ neîntrerupt. Domnișoara Phelps a descoperit uimită că fetița știa și înțelegea _____.

Astfel, copila a ajuns să împrumute _____ de la _____ și să le citească _____. Dormitorul ei a devenit _____ pentru că _____.

6
Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.

- A fost bine că Matilda a plecat singură la bibliotecă?
- Crezi că Matilda este o fetiță singuratică?

Joc de rol
O permisiune... negociată

Sergiu este acasă cu fratele său mai mic, Tudorel.

Tudorel (pe un ton de comandă): *Dă-mi cutia ta cu carioci!*

Sergiu: *Pune-ți pofta în cui!*

Tudorel: *Ce înseamnă asta cu „pofta în cui”?*

Sergiu: *Adică renunță, că nu îți dau cariocile mele! Clar?*

Tudorel: *Te rooog, numai puțin, că ale mele nu mai colorează.*

Sergiu: *După ce ai „mâzgălit” toată cartea cu animale, cred și eu.*

Tudorel: *Nu e adevărat. Am colorat animalele..., dar am vrut să termin repede.*

Sergiu: *De ce? (intreabă fratele mai mare nedumerit)*

Tudorel: *Eu vreau o carte cu avioane..., pentru că mă fac pilot.*

Sergiu: *Aha! Și ce i-ai spus mamei?*

Tudorel (imitând tonul rugător): *Te rog frumos, poți să-mi cumperi acum o carte cu avioane? Și mi-a cumpărat! (spune el cu satisfacție)*

Sergiu: *Bine. Ți le dau de probă, pentru o pagină. Dacă ai grija de ele și coloarezi frumos, le mai vezi și altă dată, dacă nu, ...*

Tudorel: *Multumesc, fratele meu alb! (spune serios puștiul)*

Sergiu (pe un ton jumătate supărat, jumătate comic): *Ce-ai spus?*

Tudorel: *Îmi plac și povestile cu indieni, nu numai avioanele.*

Și Tudorel o zbughi vesel din cameră.

- b) În drum spre bibliotecă, Matilda a trecut pe lângă **Bancă**. (_____)
- Fetița s-a așezat pe o **bancă** în parc. (_____)
- c) Un tunel **mascat** de o bibliotecă se deschidea sub castel. (_____)
- Zorro era un cavaler **mascat**. (_____)

6

Leagă cuvintele și expresiile care au același sens.

a trece cu vederea
 a păsi înăuntru
 a da voie
 a ieși în întâmpinare
 a lua cu împrumut

a permite
 a întâmpina
 a uita
 a împrumuta
 a intra

7

Notează cuvintele care au sens opus.

- a) intrerupt → neîntrerupt
 îndrumat → _____
 însorit → _____
 încredere → _____
 întâmpinat → _____
- b) decent → indecent
 sensibil → _____
 comod → _____
 vizibil → _____
 capabil → _____

- c) încis → deschis

- prietenos → _____
 înăuntru → _____
 (a) împrumuta → _____
 (a) termina → _____
 (a) se ridică → _____

8

Scrie dedesubtul cuvintelor colorate altele cu sens opus.

O cameră **ascunsă** după o ușă **încisă** și o grădină **mascată**.

Completează liniile punctate cu: „într-una“ / „într-o“ / „întruna“.

..... din zile, Bogdan a plecat ..... excursie cu prietenii săi din Clubul cercetașilor. Ei participau ..... la experiențe inedite în natură. Astfel, ... dintre deplasări au învățat să aprindă focul fără chibrituri și într-alta, să instaleze corturile. Cercetașii aveau ..... motive de bucurie că au învățat lucruri noi.

9

În bibliotecă

(fragment)

de Ana Blandiana

• Înțelegerea textului •

1 Încercuiește varianta potrivită.

- *Textul prezentat este:* a) literar   b) nonliterar   a) în versuri   b) în proză
- *Textul literar este:* a) o povestire (o naratiune)   b) o scrisoare
- *Personajele sunt:* a) poeta   b) șoricelul   c) papagalul   d) motanul Arpagic

2 Explică sentimentele poetei: „*Ce spaimă, ce emoții, ce scandal*“.

Poeta s-a speriat _____

3 Imaginează-ți! Poeta voia să alunge șoricelul din bibliotecă. Ce putea să facă?

4 În ce stil îi scrie poeta biletelul? Cum te simți tu citindu-l?

familiar/politicos; întristat/amuzat/compătimitor/speriat

5 Transpune biletelul în proză, simplificându-l. Decorează-l cum dorești.

Exemplu: Mult stimate domnule șoarece,

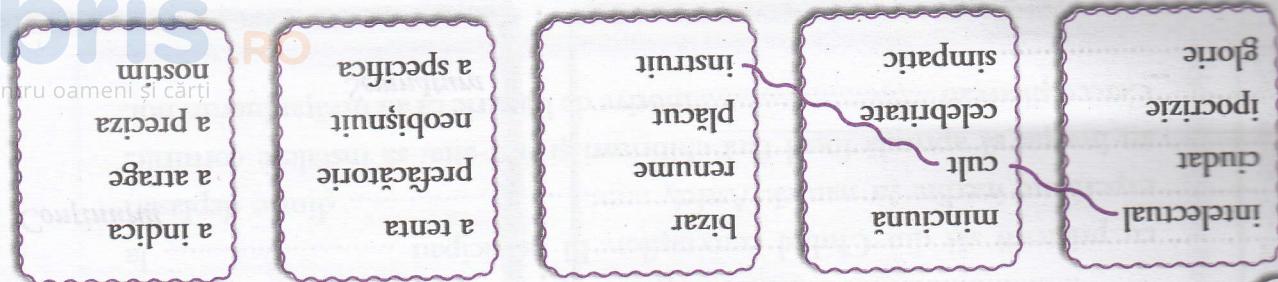
Sunt nevoie să vă atrag atenția (scriu, avertizez ...) că...

Formula de început

Conținutul

Semnătura

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Reuneste cuvintele care au sens asemănător. Scrie-le apoi pe caiet.

Vocabular și exprimare corectă • Elemente de limbă română

Cere politicoasa	Cere familială

Scrie în locul lui Arpașic o cere către autorare și una către soricel.

altele noi! Multumesc! Fii-o aduc la școală, mătine dimineață.

Ionuț: Fii înmîntit! Am grăbită de carte, iar mătine vin cu tine să o restitu și să împreunătăm

Gabi: ... să folosim o copertă protecțorie, aşa cum am pus și eu...

Ionuț: ... să nu îndoitim colțurile, ci să punem un semn de carte...

Gabi: Să nu scriem pe carte, să nu colorăm, să nu-i rupem paginile...

Ionuț: Căre?

cară mi-a atras atenția asupra unor reguli.

Gabi: Da, chiar acum. Dar vreau să-ți spun că doamna bibliotecă

Ai terminat-o?

Ionuț: Salut, Gabi! Am venit să-mi împreunătă și mie carteala "Legenda Mănăstirii Putna".

Ionuț merge la pretențul său, Gabi, ca să-i împreunăte o carte recomandată la Lecțura.

Ionuț merge la prietenul său, Gabi, ca să-i împrumute o carte recomandată la Lectură.

Ionuț: Salut, Gabi! Am venit să-mi împrumuți și mie cartea „Legenda Mănăstirii Putna“.

Ai terminat-o?

Gabi: Da, chiar acum. Dar vreau să-ți spun că doamna bibliotecară mi-a atras atenția asupra unor reguli.

Ionuț: Care?

Gabi: Să nu scriem pe carte, să nu colorăm, să nu-i rupem paginile...

Ionuț: ... să nu îndoim colțurile, ci să punem un semn de carte...

Gabi: ... să folosim o copertă protectoare, aşa cum am pus și eu...

Ionuț: Fii liniștit! Am grijă de carte, iar mâine vin cu tine să o restitu și să împrumutăm altele noi! Mulțumesc! Îți-o aduc la școală, mâine dimineață.

6

Scrie în locul lui Arpagic o cerere către autoare și una către șoricel.

Cerere familiară	Cerere politicoasă

• Elemente de limba română,
vocabular și exprimare corectă •

Reunește cuvintele care au sens asemănător. Scrie-le apoi pe caiet.

intelectual
ciudat
ipocrizie
glorie

minciună
cult
celebritate
simpatic

bizar
renume
plăcut
instruit

a tenta
prefăcătorie
neobișnuit
a specifica

a indica
a atrage
a preciza
nostim